RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 72.236/3
van 26 oktober 2022

over

een voorontwerp van wet ‘houdende diverse fiscale bepalingen’

CONSEIL D’ÉTAT
section de législation

avis 72.236/3
du 26 octobre 2022

sur

un avant-projet de loi ‘portant des dispositions fiscales diverses’

#LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ#

Op 23 september 2022 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Financiën verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet 'houdende diverse fiscale bepalingen'.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 18 oktober 2022. De kamer was samengesteld uit Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter, Koen MUYLLE en Inge VOS, staatsraden, Jan VELAERS en Bruno PEETERS, assessoren, en Astrid TRUYENS, griffier.

De verslagen zijn uitgebracht door Dries VAN EECKHOUTTE, eerste auditeur en Lise VANDENHENDE, adjunct-auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 26 oktober 2022.

*

Le 23 septembre 2022, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre des Finances à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi 'portant des dispositions fiscales diverses'.

L'avant-projet a été examiné par la troisième chambre le 18 octobre 2022. La chambre était composée de Jeroen VAN NIEUWENHOVE, président de chambre, Koen MUYLLE et Inge VOS, conseillers d'État, Jan VELAERS et Bruno PEETERS, assesseurs, et Astrid TRUYENS, greffier.

Les rapports ont été présentés par Dries VAN EECKHOUTTE, premier auditeur et Lise VANDENHENDE, auditeur adjoint.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Jeroen VAN NIEUWENHOVE, président de chambre.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 26 octobre 2022.

*

‡LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ‡

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond[1], alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

VORMVEREISTEN

2. Hieromtrent om nadere toelichting gevraagd, verklaarde de gemachtigde dat de bepalingen van titel 3 van het voorontwerp nog niet zijn voorgelegd aan de BLEU-Douaneraad en het BLEU-Comité van Ministers, maar dat ze op de agenda zijn geplaatst van de eerstvolgende vergadering.

3. Sommige bepalingen van het voorontwerp, en in elk geval artikel 53 ervan,[2] hebben betrekking op de verwerking van persoonsgegevens. De gemachtigde verklaarde dat het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit ter zake nog moet worden ingewonnen.

4. Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van het vervullen van de voornoemde vormvereisten nog wijzigingen zou ondergaan,[3] moeten de gewijzigde of toegevoegde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

ALGEMENE OPMERKINGEN

5. De regeling van de uitwerking in de tijd van verscheidene bepalingen van de aan te nemen wet roept een aantal vragen op.

5.1. Onder meer aan artikel 21 van de aan te nemen wet wordt terugwerkende kracht verleend tot 1 januari 2022 bij artikel 42, eerste lid, van het voorontwerp.

De niet-retroactiviteit van wetten is een waarborg ter voorkoming van rechtsonzekerheid. Die waarborg vereist dat de inhoud van het recht voorzienbaar en toegankelijk is, zodat de rechtzoekende in redelijke mate de gevolgen van een bepaalde handeling kan voorzien op het tijdstip dat die handeling wordt verricht. De terugwerkende kracht kan enkel worden verantwoord wanneer ze onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling

[1] Aangezien het om een voorontwerp van wet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

[2] Zie daarover ook adv.RvS 71.525/3 van 17 juni 2022 over een voorontwerp van wet 'tot wijziging van de wet van 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen', *Parl.St.* Kamer 2021-22, nr. 55-2862/001, 56-57 (opmerkingen 3.1 en 3.2).

[3] Namelijk andere wijzigingen dan diegene waarvan in dit advies melding wordt gemaakt of wijzigingen die ertoe strekken tegemoet te komen aan hetgeen in dit advies wordt opgemerkt.

‡LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ‡

van algemeen belang.[4] Indien bovendien blijkt dat de terugwerkende kracht tot doel heeft de afloop van een gerechtelijke procedure in een welbepaalde zin te beïnvloeden of de rechtscolleges te verhinderen zich uit te spreken over een welbepaalde rechtsvraag, vergt de aard van het in het geding zijnde beginsel dat uitzonderlijke omstandigheden of dwingende motieven van algemeen belang een verantwoording bieden voor het optreden van de wetgever, dat ten nadele van een categorie van burgers afbreuk doet aan de jurisdictionele waarborgen die aan allen worden geboden.[5]

In de memorie van toelichting wordt ter zake enkel vermeld dat de eerste woonmaatschappijen hun start plannen in het najaar van 2022 waardoor het aangewezen is om aan de wijziging uitwerking te geven vanaf 1 januari 2022.

De gemachtigde gaf nog de volgende verantwoording voor de terugwerkende kracht:

> "Krachtens het bestaande artikel 7, § 1, 2°, b*bis*), WIB 92 wordt de verhuur van een onroerend goed aan een rechtspersoon die geen vennootschap is, belast op basis van het kadastraal inkomen verhoogd met 40 pct. op voorwaarde dat deze rechtspersoon het onroerend goed ter beschikking stelt aan een of meerdere natuurlijke personen om uitsluitend als woning te gebruiken. In dit regelgevend kader hebben belastingplichtigen de afgelopen jaren en doorheen 2022 hun onroerend goed voor een lange termijn verhuurd (minstens 9 jaar) aan sociale verhuurkantoren met het oog op de doorverhuring aan de relevante sociale doelgroep.
>
> De interne reorganisatie naar aanleiding van het decreet van 9 juli 2021 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen die tot gevolg heeft dat de sociale woonactoren zich gaan reorganiseren als besloten vennootschappen (reeds enkele fusies vinden in 2022 plaats) mag er niet toe leiden dat de belastingplichtige die er ter goeder trouw bij het aangaan van het (minstens) 9-jarig verhuurcontract vanuit ging onder de regeling van artikel 7, § 1, 2°, b*bis*), WIB 92 te vallen, dit voordeel verliest. Bijgevolg is het vereist om de betrokken wijzigingen uitwerking te geven vanaf 1 januari 2022 zodanig dat alle belastingplichtigen volledig blijven genieten van de regeling zoals bepaald in artikel 7, § 1, 2°, b*bis*), WIB 92."

Met die verantwoording kan worden ingestemd.

5.2. De artikelen 5 en 37 tot 40 van de aan te nemen wet treden in werking op 1 december 2022, overeenkomstig artikel 42, tweede lid, van het voorontwerp.

Gelet op het tijdstip waarop de Raad van State om advies werd verzocht, is het niet ondenkbaar dat de ontworpen regeling met terugwerkende kracht uitwerking zou krijgen. De gemachtigde verklaarde hierover het volgende:

---

[4] Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zie o.m.: GwH 21 november 2013, nr. 158/2013, B.24.2; GwH 19 december 2013, nr. 172/2013, B.22; GwH 29 januari 2014, nr. 18/2014, B.10; GwH 9 oktober 2014, nr. 146/2014, B.10.1; GwH 22 januari 2015, nr. 1/2015, B.4; GwH 7 mei 2015, nr. 54/2015, B.12; GwH 14 januari 2016, nr. 3/2016, B.22; GwH 3 februari 2016, nr. 16/2016, B.12.1; GwH 28 april 2016, nr. 58/2016, B.9.2; GwH 9 februari 2017, nr. 15/2017, B.9.2; GwH 21 december 2017, nr. 145/2017, B.16.2; GwH 19 juli 2018, nr. 100/2018, B.13; GwH 3 juni 2021, nr. 82/2021, B.6; GwH 23 juni 2022, nr. 85/2022, B.10.2.

[5] Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Zie bv.: GwH 21 november 2013, nr. 158/2013, B.24.2; GwH 9 oktober 2014, nr. 146/2014, B.10.1; GwH 28 mei 2015, nr. 77/2015, B.4.1; GwH 24 maart 2016, nr. 48/2016, B.6; GwH 6 oktober 2016, nr. 126/2016, B.7.3.

‡LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ‡

> "Het is de bedoeling dat de sociale en fiscale bepalingen met betrekking tot de reactivering van maaltijdcheques, ecocheques, consumptiecheques/coronapremies op hetzelfde moment in werking treden zodat de sociale en fiscale behandeling gelijkloopt. Het ontwerp van koninklijk besluit dat de reactivering op sociaal vlak regelt, voorziet in een inwerkingtreding op 1 december 2022. Op die manier wordt ingegaan op de vraag van de NAR om de regeling nog dit jaar in werking te laten treden. De kans is reëel dat het wetsontwerp dat aan de Raad van State is voorgelegd en het fiscale luik van de reactivering regelt, na 1 december 2022 wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad. De bepalingen zouden dan met terugwerkende kracht in werking treden, zonder dat dit evenwel een nadeel kan inhouden voor de belastingplichtigen."

Deze motivering volstaat om de eventuele beperkte terugwerkende kracht te verantwoorden. Wel zal erover moeten worden gewaakt dat voor maaltijdcheques die verlopen vanaf 1 december 2022 nog voldoende tijd wordt gelaten om de reactivering aan te vragen.

5.3. De artikelen 6, 7, 14 tot 16, 18, 20, 22, 25 en 28 van de aan te nemen wet treden in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, overeenkomstig artikel 42, derde lid, van het voorontwerp.

Tenzij er een specifieke reden bestaat om af te wijken van de gangbare termijn van inwerkingtreding, namelijk tien dagen na de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad,[6] moet worden afgezien van de onmiddellijke inwerkingtreding.

De gemachtigde antwoordde als volgt op de vraag welke specifieke reden bestaat om af te wijken van de gangbare termijn van inwerkingtreding:

> "La dérogation à la règle générale de l'entrée en vigueur est souhaitable compte tenu du contenu et du but des dispositions modificatives qui permettent une compréhension correcte de dispositions existantes."

Deze verantwoording, die in wezen beperkt is tot de affirmatie van de wenselijkheid van de ontworpen regeling, volstaat niet. Artikel 42, derde lid, moet dan ook worden weggelaten uit het voorontwerp.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 3

6. Artikel 3 van het voorontwerp vult artikel 32/1, § 2, eerste lid, 1°, en § 2, eerste lid, 2°, van het WIB 92 aan zodat ook een in artikel 1:7 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen bedoelde private stichting of stichting van openbaar nut, of een rechtspersoon *sui generis* of een publieke instelling gebruik kunnen maken van het stelsel van ingekomen belastingplichtigen. Er wordt evenwel niet voorzien in een gelijkaardige aanvulling voor het stelsel van ingekomen onderzoekers. Het gegeven dat een private stichting of een stichting van openbaar nut in de zin van artikel 1:7 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen een rechtspersoon *sui generis* en een publieke instelling wel gebruik kunnen maken van het stelsel

[6] Artikel 6, eerste lid, van de wet van 31 mei 1961 'betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken, bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen'.

#LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ#

van ingekomen belastingplichtigen, maar niet van het stelsel van ingekomen onderzoekers bedoeld in artikel 32/2 van het WIB 92, terwijl dit wel mogelijk is voor een binnenlandse vennootschap, een Belgische inrichting van een buitenlandse vennootschap of een in artikel 1:6, § 2, van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen bedoelde vereniging met rechtspersoonlijkheid, teneinde er een in België belastbare bezoldigde activiteit uit te oefenen, staat op gespannen voet met het gelijkheidsbeginsel.

De gemachtigde bevestigde dat het de bedoeling is (zoals in de memorie van toelichting ook wordt gesuggereerd) om stichtingen in de zin van artikel 1:7 van het Wetboek van Vennootschappen en verenigingen, rechtspersonen *sui generis*, en publieke instellingen met rechtspersoonlijkheid ook in te voegen in artikel 32/2, § 2, eerste lid, 1° en 2°, van het WIB 92 en dat het voorontwerp in die zin zal worden aangevuld.

Met die aanpassing kan worden ingestemd in zoverre stichtingen in de zin van artikel 1:7 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, rechtspersonen *sui generis* en publieke instellingen met rechtspersoonlijkheid daardoor zowel kunnen genieten van het stelsel van ingekomen onderzoekers als van het stelsel van ingekomen belastingplichtigen onder dezelfde voorwaarden als de andere genoemde vennootschappen en verenigingen. Indien, zoals uit de memorie van toelichting kan worden afgeleid en zoals de gemachtigde lijkt te bevestigen, enkel publieke instellingen met rechtspersoonlijkheid worden geviseerd, veeleer dan alle publieke instellingen (zoals in de tekst van het voorontwerp wordt vermeld), moet dat met zoveel woorden in de tekst van het voorontwerp worden gepreciseerd.

7. Voorts rijst de vraag of de ontworpen wijziging van het stelstel van ingekomen belastingplichtigen en van ingekomen onderzoekers niet moet worden uitgebreid tot Belgische inrichtingen van buitenlandse verenigingen, private stichtingen en stichtingen van openbaar nut met rechtspersoonlijkheid. De gemachtigde stemde daarmee in en verklaarde dat het voorontwerp in die zin zou worden aangevuld.

Artikel 4

8. In het ontworpen artikel 32/2, § 2, derde lid, 1°, van het WIB 92 wordt gewag gemaakt van "een *afdeling* van een onderneming (…)". Op de vraag wat daarmee wordt bedoeld, verklaarde de gemachtigde:

> "Een afdeling is een bedrijfsmatig organisatorisch afgesloten werkgroep. Wat een afdeling in een bedrijf is, kan verschillende vormen aannemen van bedrijf tot bedrijf. Het is een feitenkwestie die geval tot geval beoordeeld dient te worden. De fiscaliteit wil niet overmatig ingrijpen in de organisatie van onderzoek en ontwikkeling in een bedrijf, zolang het maar feitelijk afgezonderd gebeurt."

Dit zou minstens in de memorie van toelichting moeten worden verduidelijkt.

‡LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ‡

Artikel 5

9. Het ontworpen artikel 38/1, § 2, tweede lid, van het WIB 92 bepaalt dat zowel de werknemer als de bedrijfsleider binnen drie maanden na de vervaldatum van de elektronische maaltijdcheque een eenmalige aanvraag kunnen doen tot reactivering. Het is evenwel niet duidelijk aan wie de tegenwaarde van de maaltijdcheque toekomt wanneer de bedrijfsleider de reactivering aanvraagt (bijvoorbeeld in geval van verandering van werkgever).

De gemachtigde verklaarde hierover het volgende:

> "De maaltijdcheque wordt gereactiveerd op vraag van de persoon aan wie de maaltijdcheque werd toegekend. Door de reactivering wordt de gebruiksduur van de cheque eigenlijk met drie maand verlengd."

Uit het antwoord van de gemachtigde blijkt dat het niet de bedoeling is dat de reactivering gebeurt op vraag van de bedrijfsleider. Tevens lijkt eruit te moeten worden afgeleid dat de tegenwaarde van de maaltijdcheque bij reactivering in elk geval aan de begunstigde van de cheque toekomt (tenzij natuurlijk wanneer de geldigheidsduur na reactivering verstrijkt). Dit zou beter uit de verf moeten komen in de ontworpen bepaling of op zijn minst in de memorie van toelichting.

Artikel 25

10. Artikel 25 van het voorontwerp strekt in wezen tot de schrapping van een overbodige vermelding van de woorden "une société immobilière réglementée ou" in de Franse tekst van artikel 231, § 2, vierde lid, van het WIB 92. De gemachtigde bevestigde dat deze schrapping op een misvatting berust, mogelijk gesteund op de geconsolideerde versie van Fisconetplus, en dat artikel 25 kan worden weggelaten uit het voorontwerp.

Artikel 27

11. Ontworpen artikel 242, §1/1, tweede lid, 3°, van het WIB 92 bepaalt dat een belastingplichtige geen onderhoudsuitkeringen van zijn belastbare inkomen mag aftrekken wanneer hij "het geheel of nagenoeg het geheel van zijn beroepsinkomsten in een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte" behaalt. Dat criterium wordt verder niet verduidelijkt in de tekst van het voorontwerp, maar de memorie van toelichting maakt gewag van "de 75 pct.-regel" waarmee wordt gerefereerd aan een bovengrens van 75%.

‡LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ‡

In een eerder advies merkte de Raad van State reeds op dat het hanteren van de voorwaarde dat opdat rekening wordt gehouden met de gewestelijke belastingregels in de belasting van niet-inwoners, de belastingplichtige minstens 75% van het geheel van zijn beroepsinkomsten in België behaald of verkregen moet hebben, er niet garant voor staat dat de belastingheffing in alle gevallen in overeenstemming is met het unierechtelijke beginsel van gelijke behandeling. Uit het arrest Schumacker van het Hof van Justitie[7] en latere rechtspraak[8] lijkt immers te volgen dat het hanteren van het door de Europese Commissie in een aanbeveling van 1993[9] naar voor geschoven percentage, niet in alle gevallen leidt tot het vermijden van een met het unierecht strijdige discriminatie, doordat noch in de woonstaat, noch in de bronstaat, met de persoonlijke en gezinssituatie van de belastingplichtige rekening wordt gehouden.[10]

Deze stelling werd recent bevestigd in een arrest van het Hof van Justitie van 10 maart 2022, waarin het Hof stelt dat het uitsluiten van de aftrek aan niet-ingezeten belastingplichtigen, die minder dan 75% van hun beroepsinkomsten in België ontvangen, ook in het geval dat zij deze aftrek niet kunnen genieten in hun woonstaat wegens het geringe bedrag van hun belastbaar inkomen in die staat, onverenigbaar is met het vrij verkeer van werknemers.[11] In het licht van dat arrest lijkt het hanteren van een strikte ondergrens van 75% er niet garant voor te staan dat de belastingheffing in alle gevallen in overeenstemming is met het unierechtelijke beginsel van gelijke behandeling en met het vrij verkeer van werknemers.

Op de vraag of het de bedoeling is om de grens van 75% van de beroepsinkomsten te hanteren, antwoordde de gemachtigde als volgt:

> "Het is de bedoeling om, zoals in de wet is opgenomen, de notie 'geheel of nagenoeg het geheel' te hanteren. In de toelichting bij de voorwaarde 'De belastingplichtige kan geen aanspraak maken op de toepassing van de Schumacker-rechtspraak in een andere lidstaat van de EER' zal de verwijzing naar het 75 pct.-criterium worden aangepast, in lijn met de tekst van het ontworpen artikel 242, § 1/1, tweede lid, 3°, WIB 92."

Met die aanpassing kan worden ingestemd.

[7] HvJ 14 februari 1995, C-279/93, *Schumacker*, ECLI:EU:C:1995:31, punt 38.

[8] Zie onder meer HvJ 12 december 2013, C-303/12, *Imfeld en Garcet*, ECLI:EU:C:2013:822, punten 41 tot 44.

[9] Aanbeveling 94/79/EG van 21 december 1993 van de Europese Commissie 'betreffende belastingen op bepaalde inkomsten die door niet-ingezetenen verkregen zijn in een andere Lidstaat dan die waarvan zij ingezetene zijn'.

[10] Adv.RvS 54.824/VR/3 van 30 januari 2014 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 8 mei 2014 'tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 ingevolge de invoering van de gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting als bedoeld in titel III/1 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, tot wijziging van de regels op het stuk van de belasting van niet-inwoners en tot wijziging van de wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staatshervorming inzake de aangelegenheden bedoeld in artikel 78 van de Grondwet', *Parl.St.* Kamer 2013-14, nr. 53-3427/001, 142-145 (opmerking 7.1).

[11] HvJ 10 maart 2022, C-60/21, *Commissie t. België*, ECLI:EU:C:2022:172, punt 32. Deze rechtspraak is ook de aanleiding van de voor advies voorgelegde wijziging van artikel 242, van het WIB 92 (memorie van toelichting, 9)

‡LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ‡

12. In het ontworpen artikel 242, §1/1, tweede lid, 3°, van het WIB 92 wordt verwezen naar het behalen van "het geheel of nagenoeg het geheel van zijn *beroepsinkomsten* in een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte". In de zo-even aangehaalde arresten van het Hof van Justitie wordt evenwel op algemene wijze verwezen naar het *inkomen*.[12] Op de vraag of bewust is gekozen voor die engere invulling van de notie inkomen, antwoordde de gemachtigde als volgt:

> "Het is de bedoeling om enkel rekening te houden met de beroepsinkomsten, parallel met de toepassing van artikel 244, WIB 92. Het Hof van Justitie heeft het arrest C-60/21 naar aanleiding waarvan artikel 242, WIB 92 wordt gewijzigd, geveld in het kader van het vrij verkeer van werknemers."

De omstandigheid dat het Hof van Justitie de door de gemachtigde aangehaalde zaak heeft beoordeeld in het licht van het vrij verkeer van werknemers neemt niet weg dat het inkomen van die werknemer ook andere inkomsten kan omvatten dan beroepsinkomsten en dat het Hof van Justitie uitdrukkelijk de ruimere notie van inkomen hanteert. Het gegeven dat onder meer in het huidige artikel 244 van het WIB 92 wordt verwezen naar beroepsinkomsten, is eveneens problematisch vanuit dat oogpunt.

13. In het ontworpen artikel 242, § 1/1, van het WIB 92 wordt gewag gemaakt van een inkomensverklaring van de belastingautoriteit van de woonstaat en wordt de Koning gemachtigd om de inhoud en de vorm van deze inkomensverklaring vast te leggen. Het is echter niet duidelijk hoe een belastingplichtige zijn woonstaat kan verplichten om een inkomensverklaring in te vullen die wordt opgelegd door de werkstaat. Het lijkt gebruikelijker dat de verklaring door de belastingplichtige zelf wordt opgesteld en dat vervolgens de Belgische fiscus ingeval van twijfel via uitwisseling van gegevens kan controleren bij de fiscale administratie van de woonstaat of die verklaring correct is.

De gemachtigde reageerde daarop als volgt:

> "Gelet op de strikte voorwaarden waaronder de aftrek van onderhoudsgelden in toepassing van het ontworpen 242, § 1/1, WIB 92 kan worden toegepast, lijkt het gepast om de bewijsvoering daaromtrent te stroomlijnen en de inkomenssituatie door de woonstaat te laten bevestigen. De voorwaarde inzake het verstrekken van een inkomensverklaring wordt momenteel al toegepast door Nederland. Alhoewel er tussen Nederland en België een regeling bestaat voor de uitwisseling van inlichtingen, attesteert de Belgische belastingadministratie de inkomensverklaringen van inwoners van België die in Nederland bepaalde belastingvoordelen willen bekomen."

Met die verklaring kan worden ingestemd, al staat niet vast dat een praktijk die gevolgd wordt door een bepaalde woonstaat (Nederland) ook door andere woonstaten wordt gevolgd. Voor woonstaten die niet vrijwillig meewerken kan de ontworpen regeling dan ook problematisch zijn.

[12] HvJ 14 februari 1995, C-279/93, *Schumacker*, ECLI:EU:C:1995:31, punt 38; HvJ 10 maart 2022, C-60/21, *Commissie t. België*, ECLI:EU:C:2022:172, punt 22. Zie ook HvJ 14 september 1999, *Gschwind*, C-391/97, ECLI:EU:C:1999:409, punt 27; HvJ 15 juli 2021, *B.J.*, C-241/20, ECLI:EU:C:2021:605, punt 37.

‡LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ‡

14. Op de vraag hoe de ontworpen bepaling zal worden toegepast voor aanslagjaren die voorafgaan aan het aanslagjaar 2023, antwoordde de gemachtigde als volgt:

> "De administratie kan voor vroegere aanslagjaren de aftrek van onderhoudsgelden niet automatisch rechtzetten op basis van de ingediende aangiftes. De belastingplichtige zal de toepassing van de aftrek moeten vragen in het kader van een bezwaarschrift of een vraag tot ambtshalve ontheffing en het bewijs leveren dat hij voldoet aan de voorwaarden voor de toepassing van de aftrek."

Artikel 43

15. Artikel 43 van het voorontwerp herneemt de inhoud van artikel 1 van het koninklijk besluit van 6 september 2022 'tot voorlopige wijziging van artikel 420, § 3, 1° van de programmawet van 27 december 2004'. Dat besluit is genomen op grond van artikel 13, § 1, van de algemene wet van 18 juli 1977 'inzake douane en accijnzen', dat voorziet in een verplichting om de maatregelen die op grond van die wetsbepaling worden genomen, dadelijk in de vorm van een wetsontwerp voor te leggen aan het parlement. Het is evenwel raadzaam om in de memorie van toelichting de aard en de draagwijdte van die maatregelen op een meer uitvoerige wijze te schetsen dan door een loutere verwijzing naar het koninklijk besluit van 6 september 2022 en de affirmatie dat de erin vervatte regeling bestendigd moet worden.

Die opmerking geldt ook voor artikel 46 van het voorontwerp.

Artikel 44

16. In artikel 44 van het voorontwerp moet het cijfer "2022" worden ingevoegd na het woord "september".

Artikel 45

17. In artikel 45 van het voorontwerp moet worden gepreciseerd dat het hoofdstuk uitwerking heeft met ingang van 28 september 2022, namelijk de datum van inwerkingtreding van het koninklijk besluit van 6 september 2022.

Artikel 48

18. Artikel 48 van het voorontwerp wijzigt de terugbetalingsregeling voor de professionele diesel teneinde te garanderen dat de terugbetaling niet zou kunnen leiden tot een daling van het netto accijnstarief onder 181,9037 euro per 1.000 liter bij 15 °C.

#LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ#

De gemachtigde gaf de volgende toelichting bij deze bepaling, mede in het licht van de opmerkingen die het Rekenhof heeft geformuleerd met betrekking tot de afwijkingsstelsels van accijnzen op energieproducten[13]:

"De wijzigingen opgenomen in artikelen 48 en 49 zijn het gevolg van de wijzigingen aangebracht met het Koninklijk Besluit van 6 september 2022 tot voorlopige wijziging van artikel 420, § 3, 1° van de programmawet van 27 december 2004.

Door de verlenging van het cliquetsysteem tot eind maart 2023 (de verlenging tot eind december 2022 wordt voorzien in het hiervoor vermelde KB van 6 september 2022 en de verlenging tot eind maart 2023 wordt voorzien in het voorontwerp van wet houdende diverse fiscale bepalingen) moet het bedrag van de professionele diesel aangepast worden, zodat op 1 januari 2023 het hogere netto-accijnstarief zoals voorzien in artikel 22 van de Wet van 25 november 2021 houdende fiscale en sociale vergroening van de mobiliteit kan toegepast worden.

Er wordt aan herinnerd dat de Regering heeft beslist om het bedrag van de terugbetaling voor professionele diesel gradueel te verlagen. Een eerste stap hiervoor werd gezet in het kader van de programmawet van december 2021, waarin het bedrag werd verlaagd van 247,6158 euro/1000 liter naar 226,9716 euro/1000 liter vanaf 1 januari 2022. Een verdere verlaging naar 205,0665 euro/1000 liter is voorzien vanaf 1 januari 2023. Deze verlaging werd opgenomen in de wet van 25 november 2021 houdende fiscale en sociale vergroening.

De wet van 25 november 2021 houdende fiscale en sociale vergroening verwijst echter enkel naar het bedrag van terugbetaling, waarbij op dat moment enkel rekening werd gehouden met de 'normale' accijnstarieven zoals toen van toepassing.

In het kader van de energieakkoorden werd echter beslist om de bijzondere accijnzen op diesel en benzine tijdelijk te verlagen. Het was echter niet de bedoeling dat de verlaging van de algemene accijnstarieven een bijkomend voordeel zou geven aan de gebruikers van 'professionele diesel' bovenop het verlaagd netto-accijnstarief waar deze gebruikers al van genieten door het systeem terugbetaling professionele diesel. Om dit zo uit te voeren werd al verduidelijkt in de wetgeving dat de terugbetaling professionele diesel niet kan leiden tot een daling van het netto accijnstarief zoals dit op 1 januari 2022 van toepassing was.

Eenzelfde verduidelijking moet ook worden doorgevoerd in de wet van 25 november 2021 houdende fiscale en sociale vergroening voor wat betreft het tarief dat van toepassing zal zijn vanaf 1 januari 2023.

Met andere woorden, de voorliggende artikelen veranderen niets aan de vrijstellingsregeling professionele diesel of het netto-accijnstarief dat deze gebruikers moeten betalen. Het gaat louter om een technische verduidelijking dat de terugbetaling niet kan leiden tot een netto-accijnstarief dat láger ligt dan was voorzien op het moment dat artikel 22 van de wet van 25 november 2021 houdende fiscale en sociale vergroening werd beslist. (…)"

[13] Rekenhof, *Accijnzen op energieproducten. Vrijstellingen en terugbetaling*, februari 2022, raadpleegbaar op: https://www.ccrek.be/Docs/2022_06_AccijnzenEnergieproducten.pdf

‡LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ‡

Artikelen 50 tot 53

19.1. Op de vraag in welke mate de artikelen 50 tot 53 van het voorontwerp de implementatie betreffen van Europees recht, antwoordde de gemachtigde dat:

- artikel 50 van het voorontwerp (ontworpen artikel 18/1, § 1, van de wet van 7 januari 1998 'betreffende de structuur en de accijnstarieven op alcohol en alcoholhoudende dranken') een gedeeltelijke nadere omzetting is van artikel 27, lid 1, a), van richtlijn 92/83/EG[14] "met dien verstande dat dit eerder een verduidelijking is van artikel 18, 1°, van de wet van 7 januari 1998 (…) (dat een omzetting is van het nieuwe artikel 27,1, a) zoals opgenomen in Richtlijn (EU) 2020/1151 van de Raad van 29 juli 2020). In dit artikel 18, 1°, wordt gesteld dat de overbrenging van volledig gedenatureerde ethylalcohol onderworpen is aan de bepalingen van Hoofdstuk 5 van de wet van 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen, maar wordt verder niet verduidelijkt over welke concrete vergunningen het precies gaat (zijnde de vergunning '(tijdelijk) gecertificeerde afzender' en '(tijdelijk) gecertificeerde geadresseerde')";
- artikel 50 van het voorontwerp (ontworpen artikel 18/1, §§ 3 tot 6, van de wet van 7 januari 1998) een gedeeltelijke nadere omzetting is van artikel 27, lid 2, van richtlijn 92/83/EG "met name de optionele vrijstellingen zoals opgenomen in artikel 27, 2, a) tot en met d), van Richtlijn 92/83/EEG van de Raad van 19 oktober 1992 betreffende de harmonisatie van de structuur van de accijns op alcohol en alcoholhoudende dranken. De lidstaten kunnen vrij de voorwaarden bepalen voor de juiste en eenvoudige toepassing van deze vrijstellingen en ter voorkoming van fraude, ontwijking of misbruik";
- artikel 51 van het voorontwerp een gedeeltelijke nadere omzetting is van artikel 24, lid 1, van richtlijn 92/83/EG, gelezen in samenhang met de zesentwintigste overweging van die richtlijn).

Wat artikel 53 betreft, verklaarde de gemachtigde: "Het gaat hier om het uitbreiden van het toepassingsgebied van artikel 22 van wet van 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen ingevolge de omzetting van Richtlijn 2020/262 van de Raad van 19 december 2019 houdende een algemene regeling inzake accijns. In dit artikel wordt nu ook verwezen naar de nieuwe vergunningen 'gecertificeerde afzender' en 'gecertificeerde geadresseerde' die vanaf 13 februari 2023 moeten worden gebruikt in het kader van overbrengingen van reeds van tot verbruik uitgeslagen accijnsgoederen binnen de EU die voor commerciële doeleinden worden geleverd."

De overige bepalingen (artikelen 50 (ontworpen artikel 18/1, § 2, van de wet van 7 januari 1998) en 52 van het voorontwerp) zijn louter internrechtelijke bepalingen. Wat artikel 52 betreft, verduidelijkte de gemachtigde: "Het gaat hier niet om de omzetting van bepalingen van Europees recht. Het is een nationale bepaling die ertoe strekt de operatoren te identificeren die handel drijven in alcohol en alcoholhoudende dranken waarop de accijnzen reeds werden betaald."

[14] Richtlijn 92/83/EEG van de Raad van 19 oktober 1992 'betreffende de harmonisatie van de structuur van de accijns op alcohol en alcoholhoudende dranken'.

#LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ#

In de hoofdstukken 4 en 5 van titel 3 moet een nieuw inleidend artikel worden ingevoegd waarin wordt verduidelijkt dat het hoofdstuk een gedeeltelijke omzetting is van richtlijn 92/83/EEG van de Raad van 19 oktober 1992 'betreffende de harmonisatie van de structuur van de accijns op alcohol en alcoholhoudende dranken' en van richtlijn (EU) 2020/1151 van de Raad van 29 juli 2020 'tot wijziging van Richtlijn 92/83/EEG betreffende de harmonisatie van de structuur van de accijns op alcohol en alcoholhoudende dranken'.

19.2. Voor de bepalingen die geen omzetting betreffen van dwingende bepalingen van Europees recht (namelijk de artikelen 50 (ontworpen artikel 18/1, §§ 2 tot 6), 51 en 52 van het voorontwerp), werd aan de gemachtigde gevraagd of de beoogde vergunningsverplichtingen niet verder gaan dan noodzakelijk in het licht van het vrij verkeer van goederen en diensten. De gemachtigde antwoordde hierop als volgt:

> "De bepalingen van artikel 18/1, § 2 tot en met 6 moeten dus worden gezien in het kader van de optionele vrijstellingen zoals opgenomen in artikel 27,2, a) tot en met d), van Richtlijn 92/83/EEG van de Raad van 19 oktober 1992 betreffende de harmonisatie van de structuur van de accijns op alcohol en alcoholhoudende dranken waarbij de lidstaten vrij de voorwaarden kunnen bepalen voor de juiste en eenvoudige toepassing van deze vrijstellingen en ter voorkoming van fraude, ontwijking of misbruik. België heeft dus van deze optie gebruik gemaakt. De bepalingen van artikel 51 en 52 hebben betrekking op nationale vergunningen die noodzakelijk zijn om de betrokken operatoren te identificeren in het kader van de toezichts- en controlebevoegdheden van onze administratie."

Met de ontworpen bepalingen wordt een vergunningsplicht opgelegd aan de betrokken marktspelers en gaat het niet louter om een melding die het mogelijk maakt om die marktspelers te identificeren. In de memorie van toelichting zal dan ook nader moeten worden verduidelijkt waarom het invoeren van een dergelijke vrij ingrijpende beperking van het vrij verkeer van goederen en diensten niet verder gaat dan noodzakelijk ter voorkoming van fraude, ontwijking of misbruik.

19.3. De gemachtigde verklaarde dat de beoogde vergunningsverplichtingen thans reeds zijn opgenomen in de hoofdstukken 3 en 4 van het ministerieel besluit van 30 oktober 2009 'betreffende het accijnsstelsel van ethylalcohol en de uitvoeringsmodaliteiten betreffende de vrijstellingen inzake ethylalcohol en alcoholhoudende dranken' en dat "de voorwaarden [zullen] worden opgenomen in een nieuw rechtskader, hetzij onder de vorm van de wet, hetzij onder de vorm van een (nieuw) koninklijk besluit (…)."

Met dat voornemen kan worden ingestemd.[15]

20. De gemachtigde beaamde dat het best in een inwerkingtreding zou worden voorzien van de artikelen 50 (ontworpen artikel 18/1, § 1, van de wet van 7 januari 1998) en 53 van de aan te nemen wet, namelijk op 13 februari 2023.[16]

[15] Zie in dat verband ook adv.RvS 52.856/3 van 14 maart 2013 over een ontwerp dat heeft geleid tot het ministerieel besluit van 22 augustus 2013 'betreffende de controlemaatregelen van toepassing op de vloeibare motorbrandstoffen die voorhanden zijn, verkocht of gebruikt worden voor de aandrijving van explosie- of verbrandingsmotoren', opmerking 3.2.3.

‡LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ‡

Artikel 54

21. Voor artikel 54 van het voorontwerp zou een nieuw inleidend artikel moeten worden ingevoegd waarin wordt vermeld dat hoofdstuk 1 van titel 4 de gedeeltelijke omzetting is van richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 'betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde'.

Artikel 57

22. Met betrekking tot artikel 57 van het voorontwerp, dat wijzigingen aanbrengt in artikel 1*quater* van het koninklijk besluit nr. 20 van 20 juli 1970 'tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven' verwijst de Raad van State naar wat hij heeft uiteengezet in advies 68.243/1-2-3-4 van 10 november 2020, met betrekking tot de verenigbaarheid met het Europees recht van het verlaagde btw-tarief voor de afbraak van een gebouw en de daarmee gepaard gaande heropbouw van een woning met het oog op in het kader van het sociaal beleid verstrekte huisvesting.[17]

Hoofdstuk 4 van titel 4

23. De inwerkingtredingsbepaling moet worden genummerd als artikel 61, en niet als artikel 60 (in de Nederlandse tekst) of als artikel 62 (in de Franse tekst).

*

[16] Wat betreft artikel 53 van het voorontwerp, teneinde deze bepaling af te stemmen op de inwerkingtreding van artikel 21 van het door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 6 oktober 2022 aangenomen wetsontwerp 'tot wijziging van de wet van 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen' (*Parl.St.* Kamer 2021-22, nrs. 55-2862/004 en 55-2862/005; zie artikel 38 van dat wetsontwerp).

[17] Adv.RvS 68.243/1-2-3-4 van 10 november 2020 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de programmawet van 20 december 2020, *Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1662/001, 133-138 (opmerkingen 2.1 tot 2.3).

‡LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ‡

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique [1] et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

FORMALITÉS

2. Invité à fournir des précisions à ce sujet, le délégué a déclaré que les dispositions du titre 3 de l'avant-projet n'ont pas encore été soumises au Conseil des douanes de l'UEBL ni au Conseil des ministres de l'UEBL, mais qu'elles sont inscrites à l'ordre du jour de la prochaine réunion.

3. Certaines dispositions de l'avant-projet, et en tout cas son article 53 [2], concernent le traitement de données à caractère personnel. Le délégué a déclaré que l'avis de l'Autorité de protection des données devra encore être recueilli en l'espèce.

4. Si l'accomplissement des formalités susmentionnées devait encore donner lieu à des modifications du texte soumis au Conseil d'État [3], les dispositions modifiées ou ajoutées devraient être soumises à la section de législation, conformément à la prescription de l'article 3, § 1er, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État.

OBSERVATION GÉNÉRALES

5. Le règlement des effets dans le temps de plusieurs dispositions de la loi à adopter soulève un certain nombre de questions.

5.1. L'article 42, alinéa 1er, de l'avant-projet confère notamment à l'article 21 de la loi dont l'adoption est envisagée un effet rétroactif au 1er janvier 2022.

La non-rétroactivité des lois est une garantie ayant pour but de prévenir l'insécurité juridique. Cette garantie exige que le contenu du droit soit prévisible et accessible, de sorte que le justiciable puisse prévoir, à un degré raisonnable, les conséquences d'un acte déterminé au moment où cet acte est accompli. La rétroactivité peut uniquement être justifiée lorsqu'elle est indispensable à la réalisation d'un objectif d'intérêt général [4]. S'il s'avère en outre

[1] S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par « fondement juridique » la conformité avec les normes supérieures.

[2] Voir également, à ce sujet, l'avis C.E. 71.525/3 du 17 juin 2022 sur un avant-projet de loi 'modifiant la loi du 22 décembre 2009 relative au régime général d'accise', *Doc. parl.*, Chambre, 2021-22, n° 55-2862/001, pp. 56-57 (observations 3.1 et 3.2).

[3] À savoir d'autres modifications que celles dont fait état le présent avis ou que celles visant à répondre aux observations formulées dans le présent avis.

[4] Jurisprudence constante de la Cour constitutionnelle, voir notamment : C.C., 21 novembre 2013, n° 158/2013, B.24.2 ; C.C., 19 décembre 2013, n° 172/2013, B.22 ; C.C., 29 janvier 2014, n° 18/2014, B.10 ; C.C.,

‡LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ‡

que la rétroactivité a pour but d'influencer dans un sens déterminé l'issue d'une procédure judiciaire ou d'empêcher les juridictions de se prononcer sur une question de droit déterminée, la nature du principe en cause exige que des circonstances exceptionnelles ou des motifs impérieux d'intérêt général justifient l'intervention du législateur, laquelle porte atteinte, au préjudice d'une catégorie de citoyens, aux garanties juridictionnelles offertes à tous [5].

L'exposé des motifs se borne à indiquer à ce propos que les premières entreprises résidentielles prévoient de commencer leurs activités à l'automne 2022, de sorte qu'il est indiqué de faire rétroagir la modification au 1er janvier 2022.

Le délégué a encore justifié la rétroactivité comme suit :

« Krachtens het bestaande artikel 7, § 1, 2°, b*bis*), WIB 92 wordt de verhuur van een onroerend goed aan een rechtspersoon die geen vennootschap is, belast op basis van het kadastraal inkomen verhoogd met 40 pct. op voorwaarde dat deze rechtspersoon het onroerend goed ter beschikking stelt aan een of meerdere natuurlijke personen om uitsluitend als woning te gebruiken. In dit regelgevend kader hebben belastingplichtigen de afgelopen jaren en doorheen 2022 hun onroerend goed voor een lange termijn verhuurd (minstens 9 jaar) aan sociale verhuurkantoren met het oog op de doorverhuring aan de relevante sociale doelgroep.

De interne reorganisatie naar aanleiding van het decreet van 9 juli 2021 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen die tot gevolg heeft dat de sociale woonactoren zich gaan reorganiseren als besloten vennootschappen (reeds enkele fusies vinden in 2022 plaats) mag er niet toe leiden dat de belastingplichtige die er ter goeder trouw bij het aangaan van het (minstens) 9-jarig verhuurcontract vanuit ging onder de regeling van artikel 7, § 1, 2°, b*bis*), WIB 92 te vallen, dit voordeel verliest. Bijgevolg is het vereist om de betrokken wijzigingen uitwerking te geven vanaf 1 januari 2022 zodanig dat alle belastingplichtigen volledig blijven genieten van de regeling zoals bepaald in artikel 7, § 1, 2°, b*bis*), WIB 92 ».

On peut se rallier à cette justification.

5.2. Les articles 5 et 37 à 40 de la loi à adopter entrent en vigueur le 1er décembre 2022, conformément à l'article 42, alinéa 2, de l'avant-projet.

Compte tenu du moment où l'avis du Conseil d'État a été sollicité, il n'est pas impensable que la réglementation en projet produise ses effets rétroactivement. À ce sujet, le délégué a déclaré ce qui suit :

9 octobre 2014, n° 146/2014, B.10.1 ; C.C., 22 janvier 2015, n° 1/2015, B.4 ; C.C., 7 mai 2015, n° 54/2015, B.12 ; C.C., 14 janvier 2016, n° 3/2016, B.22 ; C.C., 3 février 2016, n° 16/2016, B.12.1 ; C.C., 28 avril 2016, n° 58/2016, B.9.2 ; C.C., 9 février 2017, n° 15/2017, B.9.2 ; C.C., 21 décembre 2017, n° 145/2017, B.16.2 ; C.C., 19 juillet 2018, n° 100/2018, B.13 ; C.C., 3 juin 2021, n° 82/2021, B.6 ; C.C., 23 juin 2022, n° 85/2022, B.10.2.

[5] Jurisprudence constante de la Cour constitutionnelle. Voir par exemple : C.C., 21 novembre 2013, n° 158/2013, B.24.2 ; C.C., 9 octobre 2014, n° 146/2014, B.10.1 ; C.C., 28 mai 2015, n° 77/2015, B.4.1 ; C.C., 24 mars 2016, n° 48/2016, B.6 ; C.C., 6 octobre 2016, n° 126/2016, B.7.3.

‡LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ‡

« Het is de bedoeling dat de sociale en fiscale bepalingen met betrekking tot de reactivering van maaltijdcheques, ecocheques, consumptiecheques/coronapremies op hetzelfde moment in werking treden zodat de sociale en fiscale behandeling gelijkloopt. Het ontwerp van koninklijk besluit dat de reactivering op sociaal vlak regelt, voorziet in een inwerkingtreding op 1 december 2022. Op die manier wordt ingegaan op de vraag van de NAR om de regeling nog dit jaar in werking te laten treden. De kans is reëel dat het wetsontwerp dat aan de Raad van State is voorgelegd en het fiscale luik van de reactivering regelt, na 1 december 2022 wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad. De bepalingen zouden dan met terugwerkende kracht in werking treden, zonder dat dit evenwel een nadeel kan inhouden voor de belastingplichtigen ».

Cette motivation suffit pour justifier l'éventuelle rétroactivité limitée. Il faudra toutefois veiller à ce qu'il y ait encore un laps de temps suffisant pour demander la réactivation des titres-repas qui expirent à partir du 1er décembre 2022.

5.3. Les articles 6, 7, 14 à 16, 18, 20, 22, 25 et 28 de la loi à adopter entrent en vigueur le jour de leur publication au Moniteur belge, conformément à l'article 42, alinéa 3, de l'avant-projet.

À moins d'une raison spécifique justifiant une dérogation au délai usuel d'entrée en vigueur, à savoir dix jours après la publication au Moniteur belge [6], il faut renoncer à l'entrée en vigueur immédiate.

À la question de savoir quelle raison spécifique justifie une dérogation au délai usuel d'entrée en vigueur, le délégué a répondu en ces termes :

« La dérogation à la règle générale de l'entrée en vigueur est souhaitable compte tenu du contenu et du but des dispositions modificatives qui permettent une compréhension correcte de dispositions existantes ».

Cette justification, qui est essentiellement limitée à l'affirmation de l'opportunité d'adopter la réglementation en projet, ne suffit pas. L'article 42, alinéa 3, doit dès lors être distrait de l'avant-projet.

EXAMEN DU TEXTE

Article 3

6. L'article 3 de l'avant-projet complète l'article 32/1, § 2, alinéa 1er, 1°, et § 2, alinéa 1er, 2°, du CIR 92, de sorte qu'une fondation privée ou une fondation d'utilité publique visée à l'article 1:7 du Code des sociétés et des associations, ou une personne morale *sui generis* ou un organisme public puissent faire usage du régime des contribuables impatriés. Il n'est toutefois par prévu d'ajout similaire pour le régime des chercheurs impatriés. Le fait qu'une fondation privée ou une fondation d'utilité publique au sens de l'article 1:7 du Code des sociétés et des associations, une personne morale *sui generis* et un organisme public peuvent

[6] Article 6, alinéa 1er, de la loi du 31 mai 1961 'relative à l'emploi des langues en matière législative, à la présentation, à la publication et à l'entrée en vigueur des textes légaux et réglementaires'.

#LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ#

effectivement faire usage du régime des contribuables impatriés, mais non du régime des chercheurs impatriés visé à l'article 32/2 du CIR 92, alors qu'une société résidente, un établissement belge d'une société étrangère ou une association dotée de la personnalité juridique, visée à l'article 1:6, § 2, du Code des sociétés et des associations, peuvent cependant y avoir recours afin d'exercer une activité rémunérée imposable en Belgique se heurte au principe d'égalité.

Le délégué a confirmé que l'intention (comme le suggère également l'exposé des motifs) est d'insérer également les fondations au sens de l'article 1:7 du Code des sociétés et des associations, les personnes morales *sui generis* et les organismes publics dotés de la personnalité juridique dans l'article 32/2, § 2, alinéa 1er, 1° et 2°, du CIR 92 et que l'avant-projet sera complété en ce sens.

On peut se rallier à cette adaptation dans la mesure où les fondations au sens de l'article 1:7 du Code des sociétés et des associations, les personnes morales *sui generis* et les organismes publics dotés de la personnalité juridique pourront, ce faisant, bénéficier tant du régime des chercheurs impatriés que du régime des contribuables impatriés aux mêmes conditions que les autres sociétés et associations précitées. Si, ainsi qu'il peut se déduire de l'exposé des motifs et comme semble le confirmer le délégué, seuls les organismes publics dotés de la personnalité juridique sont visés, plutôt que tous les organismes publics (comme le mentionne le texte de l'avant-projet), le texte de l'avant-projet doit le préciser explicitement.

7. Par ailleurs, la question se pose de savoir si la modification en projet des régimes des contribuables impatriés et des chercheurs impatriés ne doit pas être étendue à des établissements belges d'associations, de fondations privées et de fondations d'utilité publique dotées de la personnalité juridique étrangères. Le délégué a marqué son accord sur cette proposition et a déclaré que l'avant-projet serait complété en ce sens.

Article 4

8. L'article 32/2, § 2, alinéa 3, 1°, en projet, du CIR 92 fait état d'« une *division* d'une entreprise (...) ». À la question de savoir ce qu'il faut entendre par là, le délégué a déclaré ce qui suit :

> « Een afdeling is een bedrijfsmatig organisatorisch afgesloten werkgroep. Wat een afdeling in een bedrijf is, kan verschillende vormen aannemen van bedrijf tot bedrijf. Het is een feitenkwestie die geval tot geval beoordeeld dient te worden. De fiscaliteit wil niet overmatig ingrijpen in de organisatie van onderzoek en ontwikkeling in een bedrijf, zolang het maar feitelijk afgezonderd gebeurt ».

Il faudrait à tout le moins préciser ce point dans l'exposé des motifs.

‡LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ‡

Article 5

9. L'article 38/1, § 2, alinéa 2, en projet, du CIR 92 dispose que tant le travailleur que le dirigeant d'entreprise peuvent introduire dans les trois mois suivant l'échéance du titre-repas électronique une demande unique de réactivation. On n'aperçoit toutefois pas clairement à qui la contre-valeur du titre-repas revient lorsque le dirigeant d'entreprise demande la réactivation (par exemple en cas de changement d'employeur).

À ce propos, le délégué a déclaré ce qui suit :

> « De maaltijdcheque wordt gereactiveerd op vraag van de persoon aan wie de maaltijdcheque werd toegekend. Door de reactivering wordt de gebruiksduur van de cheque eigenlijk met drie maand verlengd ».

Il ressort de la réponse du délégué que l'intention n'est pas que la réactivation intervienne à la demande du dirigeant d'entreprise. En outre, il doit s'en déduire, semble-t-il, que la contre-valeur du titre-repas en cas de réactivation revient en tout état de cause au bénéficiaire du titre (sauf naturellement si la durée de validité après réactivation expire). Il y aurait lieu de mieux l'exprimer dans la disposition en projet ou à tout le moins dans l'exposé des motifs.

Article 25

10. L'article 25 de l'avant-projet vise essentiellement à supprimer une mention superflue des mots « une société immobilière réglementée ou » dans le texte français de l'article 231, § 2, alinéa 4, du CIR 92. Le délégué a confirmé que cette suppression repose sur une erreur, probablement fondée sur la version consolidée de Fisconetplus, et que l'article 25 peut être omis de l'avant-projet.

Article 27

11. L'article 242, § 1er/1, alinéa 2, 3°, en projet du CIR 92 énonce qu'un contribuable ne peut déduire des rentes alimentaires de son revenu imposable lorsqu'il obtient « la totalité ou la quasi-totalité de ses revenus professionnels dans un autre pays membre de l'Espace économique européen ». Ce critère n'est pas précisé plus avant dans le texte de l'avant-projet, mais l'exposé des motifs fait mention de « la règle des 75 p.c. », qui fait référence à un plafond de 75%.

Dans un avis précédent, le Conseil d'État observait déjà que l'application de la condition selon laquelle le contribuable doit avoir obtenu ou recueilli en Belgique au moins 75 % de l'ensemble de ses revenus professionnels pour qu'il soit tenu compte des règles d'imposition régionales à l'impôt des non-résidents, ne garantit pas que l'imposition est conforme dans tous les cas au principe du droit de l'Union de l'égalité de traitement. En effet, il semble résulter de l'arrêt Schumacker de la Cour de justice [7] et de la jurisprudence ultérieure [8] que l'application du

[7] C.J.U.E., 14 février 1995, C-279/93, *Schumacker*, ECLI:EU:C:1995:31, point 38.

[8] Voir notamment C.J.U.E., 12 décembre 2013, C-303/12, *Imfeld et Garcet*, ECLI:EU:C:2013:822, points 41 à 44.

#LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ#

pourcentage avancé par la Commission européenne dans une recommandation de 1993 [9] ne permet pas dans tous les cas d'éviter une discrimination contraire au droit de l'Union dans la mesure où ni l'État de résidence ni l'État d'origine ne prennent en compte la situation personnelle et familiale du contribuable [10].

Cette thèse a été récemment confirmée dans un arrêt de la Cour de justice du 10 mars 2022, dans lequel la Cour déclare que l'exclusion de la déduction pour les contribuables non-résidents, qui perçoivent moins de 75% de leurs revenus professionnels en Belgique, y compris dans l'hypothèse où ils ne peuvent pas bénéficier de cette déduction dans leur État de résidence en raison du faible montant de leurs revenus imposables dans cet État, est incompatible avec la libre circulation des travailleurs [11]. À la lumière de cet arrêt, il semble que l'application d'une limite inférieure stricte de 75% ne garantit pas que l'imposition est conforme dans tous les cas au principe du droit de l'Union de l'égalité de traitement et de la libre circulation des travailleurs.

À la question de savoir si l'intention est d'appliquer le seuil de 75% des revenus professionnels, le délégué a répondu ce qui suit :

> « Het is de bedoeling om, zoals in de wet is opgenomen, de notie 'geheel of nagenoeg het geheel' te hanteren. In de toelichting bij de voorwaarde 'De belastingplichtige kan geen aanspraak maken op de toepassing van de Schumacker-rechtspraak in een andere lidstaat van de EER' zal de verwijzing naar het 75 pct.-criterium worden aangepast, in lijn met de tekst van het ontworpen artikel 242, § 1/1, tweede lid, 3°, WIB 92 ».

On peut se rallier à cette adaptation.

12. L'article 242, § 1er/1, alinéa 2, 3°, en projet, du CIR 92, fait mention de l'obtention de « la totalité ou la quasi-totalité de ses *revenus professionnels* dans un autre pays membre de l'Espace économique européen ». Toutefois, les arrêts précités de la Cour de justice font état d'une manière générale de *revenus* [12]. À la question de savoir s'il a été délibérément opté pour cette portée plus restreinte de la notion de revenus, le délégué a répondu en ces termes :

---

[9] Recommandation 94/79/CE du 21 décembre 1993 de la Commission européenne 'relative à l'imposition de certains revenus obtenus par des non-résidents dans un État membre autre que celui de leur résidence'.

[10] Avis C.E. 54.824/VR/3 du 30 janvier 2014 sur un avant-projet devenu la loi du 8 mai 2014 'modifiant le Code des impôts sur les revenus 1992 à la suite de l'introduction de la taxe additionnelle régionale sur l'impôt des personnes physiques visée au titre III/1 de la loi spéciale du 16 janvier 1989 relative au financement des Communautés et des Régions, modifiant les règles en matière d'impôt des non-résidents et modifiant la loi du 6 janvier 2014 relative à la Sixième Réforme de l'État concernant les matières visées à l'article 78 de la Constitution', *Doc. parl.*, Chambre, 2013-14, n° 53-3427/001, pp. 142-145 (observation 7.1).

[11] C.J.U.E., 10 mars 2022, C-60/21, *Commission c. Belgique*, ECLI:EU:C:2022:172, point 32. Cette jurisprudence est également à l'origine de la modification de l'article 242 du CIR 92, soumise pour avis (exposé des motifs, p. 9).

[12] C.J.U.E., 14 février 1995, C-279/93, *Schumacker*, ECLI:EU:C:1995:31, point 38 ; C.J.U.E., 10 mars 2022, C-60/21, *Commission c. Belgique*, ECLI:EU:C:2022:172, point 22. Voir également C.J.U.E., 14 septembre 1999, *Gschwind*, C-391/97, ECLI:EU:C:1999:409, point 27 ; C.J.U.E., 15 juillet 2021, *B.J.*, C-241/20, ECLI:EU:C:2021:605, point 37.

#LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ#

« Het is de bedoeling om enkel rekening te houden met de beroepsinkomsten, parallel met de toepassing van artikel 244, WIB 92. Het Hof van Justitie heeft het arrest C-60/21 naar aanleiding waarvan artikel 242, WIB 92 wordt gewijzigd, geveld in het kader van het vrij verkeer van werknemers ».

La circonstance que la Cour de justice a jugé l'affaire évoquée par le délégué à l'aune de la libre circulation des travailleurs n'empêche pas que les revenus de ce travailleur puissent également englober d'autres revenus que les revenus professionnels et que la Cour de justice applique explicitement la notion plus large de revenus. Le fait que notamment l'article 244, actuel, du CIR 92 vise les revenus professionnels pose également problème sous cet angle.

13. L'article 242, § 1er/1, en projet, du CIR 92 fait mention d'une déclaration de revenus de l'autorité fiscale de l'État de résidence et habilite le Roi à établir le contenu et la forme de cette déclaration de revenus. On n'aperçoit toutefois pas clairement comment un contribuable peut obliger son État de résidence à remplir une déclaration de revenus imposée par l'État membre d'emploi. Il semble plus conforme à l'usage que le contribuable lui-même rédige la déclaration et qu'ensuite l'administration fiscale belge, en cas de doute, puisse vérifier auprès de l'administration fiscale de l'État de résidence, dans le cadre de l'échange de données, si cette déclaration est correcte.

À ce propos, le délégué a réagi en ces termes :

« Gelet op de strikte voorwaarden waaronder de aftrek van onderhoudsgelden in toepassing van het ontworpen 242, § 1/1, WIB 92 kan worden toegepast, lijkt het gepast om de bewijsvoering daaromtrent te stroomlijnen en de inkomenssituatie door de woonstaat te laten bevestigen. De voorwaarde inzake het verstrekken van een inkomensverklaring wordt momenteel al toegepast door Nederland. Alhoewel er tussen Nederland en België een regeling bestaat voor de uitwisseling van inlichtingen, attesteert de Belgische belastingadministratie de inkomensverklaringen van inwoners van België die in Nederland bepaalde belastingvoordelen willen bekomen ».

On peut se rallier à cette déclaration, même s'il n'est pas établi qu'une pratique qui est suivie par un État de résidence déterminé (les Pays-Bas) sera également suivie par d'autres États de résidence. Le régime en projet peut dès lors poser problème aux États de résidence qui ne coopèrent pas sur une base volontaire.

14. À la question de savoir comment la disposition en projet s'appliquera aux exercices d'imposition antérieurs à l'exercice d'imposition 2023, le délégué a répondu ce qui suit :

« De administratie kan voor vroegere aanslagjaren de aftrek van onderhoudsgelden niet automatisch rechtzetten op basis van de ingediende aangiftes. De belastingplichtige zal de toepassing van de aftrek moeten vragen in het kader van een bezwaarschrift of een vraag tot ambtshalve ontheffing en het bewijs leveren dat hij voldoet aan de voorwaarden voor de toepassing van de aftrek ».

‡LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ‡

Article 43

15. L'article 43 de l'avant-projet reproduit le contenu de l'article 1er de l'arrêté royal du 6 septembre 2022 'modifiant provisoirement l'article 420, § 3, 1° de la loi-programme du 27 décembre 2004'. Cet arrêté a été pris en vertu de l'article 13, § 1er, de la loi générale du 18 juillet 1977 'sur les douanes et accises', qui prévoit une obligation de soumettre immédiatement au parlement, sous la forme d'un projet de loi, les mesures qui sont prises sur le fondement de cette disposition légale. Il est toutefois conseillé que l'exposé des motifs détermine la nature et la portée de ces mesures d'une manière plus détaillée que par une simple référence à l'arrêté royal du 6 septembre 2022 et par l'affirmation que le régime qu'il contient doit être maintenu.

Cette observation s'applique également à l'article 46 de l'avant-projet.

Article 44

16. À l'article 44 de l'avant-projet, le millésime « 2022 » doit être inséré après le mot « septembre ».

Article 45

17. L'article 45 de l'avant-projet doit préciser que le chapitre produit ses effets le 28 septembre 2022, à savoir la date d'entrée en vigueur de l'arrêté royal du 6 septembre 2022.

Article 48

18. L'article 48 de l'avant-projet modifie le régime de remboursement pour le gasoil professionnel afin de garantir que le remboursement ne puisse entraîner une diminution du taux d'accise net sous 181,9037 euros par 1.000 litres à 15 °C.

Le délégué a commenté cette disposition, notamment au regard des observations que la Cour des comptes a formulées en ce qui concerne les régimes de dérogation d'accises sur les produits énergétiques [13], de la manière suivante :

> « De wijzigingen opgenomen in artikelen 48 en 49 zijn het gevolg van de wijzigingen aangebracht met het Koninklijk Besluit van 6 september 2022 tot voorlopige wijziging van artikel 420, § 3, 1° van de programmawet van 27 december 2004.
>
> Door de verlenging van het cliquetsysteem tot eind maart 2023 (de verlenging tot eind december 2022 wordt voorzien in het hiervoor vermelde KB van 6 september 2022 en de verlenging tot eind maart 2023 wordt voorzien in het voorontwerp van wet houdende diverse fiscale bepalingen) moet het bedrag van de professionele diesel aangepast worden, zodat op 1 januari 2023 het hogere netto-accijnstarief zoals voorzien in

[13] Cour des comptes, *Accises sur les produits énergétiques. Exonérations et remboursements*, février 2022, à consulter sur : https://www.ccrek.be/Docs/2022_06_AccisesProduitsEnergetiques.pdf

‡LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ‡

artikel 22 van de Wet van 25 november 2021 houdende fiscale en sociale vergroening van de mobiliteit kan toegepast worden.

Er wordt aan herinnerd dat de Regering heeft beslist om het bedrag van de terugbetaling voor professionele diesel gradueel te verlagen. Een eerste stap hiervoor werd gezet in het kader van de programmawet van december 2021, waarin het bedrag werd verlaagd van 247,6158 euro/1000 liter naar 226,9716 euro/1000 liter vanaf 1 januari 2022. Een verdere verlaging naar 205,0665 euro/1000 liter is voorzien vanaf 1 januari 2023. Deze verlaging werd opgenomen in de wet van 25 november 2021 houdende fiscale en sociale vergroening.

De wet van 25 november 2021 houdende fiscale en sociale vergroening verwijst echter enkel naar het bedrag van terugbetaling, waarbij op dat moment enkel rekening werd gehouden met de 'normale' accijnstarieven zoals toen van toepassing.

In het kader van de energieakkoorden werd echter beslist om de bijzondere accijnzen op diesel en benzine tijdelijk te verlagen. Het was echter niet de bedoeling dat de verlaging van de algemene accijnstarieven een bijkomend voordeel zou geven aan de gebruikers van 'professionele diesel' bovenop het verlaagd netto-accijnstarief waar deze gebruikers al van genieten door het systeem terugbetaling professionele diesel. Om dit zo uit te voeren werd al verduidelijkt in de wetgeving dat de terugbetaling professionele diesel niet kan leiden tot een daling van het netto accijnstarief zoals dit op 1 januari 2022 van toepassing was.

Eenzelfde verduidelijking moet ook worden doorgevoerd in de wet van 25 november 2021 houdende fiscale en sociale vergroening voor wat betreft het tarief dat van toepassing zal zijn vanaf 1 januari 2023.

Met andere woorden, de voorliggende artikelen veranderen niets aan de vrijstellingsregeling professionele diesel of het netto-accijnstarief dat deze gebruikers moeten betalen. Het gaat louter om een technische verduidelijking dat de terugbetaling niet kan leiden tot een netto-accijnstarief dat láger ligt dan was voorzien op het moment dat artikel 22 van de wet van 25 november 2021 houdende fiscale en sociale vergroening werd beslist. (…) ».

Articles 50 à 53

19.1 À la question de savoir dans quelle mesure les articles 50 à 53 de l'avant-projet concernent la mise en œuvre du droit européen, le délégué a répondu que :

- l'article 50 de l'avant-projet (article 18/1, § 1er, en projet, de la loi du 7 janvier 1998 'concernant la structure et les taux des droits d'accise sur l'alcool et les boissons alcoolisées') poursuit la transposition partielle de l'article 27, paragraphe 1, a), de la directive 92/83/CEE [14] « met dien verstande dat dit eerder een verduidelijking is van artikel 18, 1°, van de wet van 7 januari 1998 (…) (dat een omzetting is van het nieuwe artikel 27,1, a) zoals opgenomen in Richtlijn (EU) 2020/1151 van de Raad van 29 juli 2020). In dit artikel 18, 1°, wordt gesteld dat de overbrenging van volledig gedenatureerde ethylalcohol onderworpen is aan de bepalingen van Hoofdstuk 5 van de wet van 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen, maar wordt verder niet verduidelijkt over welke concrete

[14] Directive 92/83/CEE du Conseil du 19 octobre 1992 'concernant l'harmonisation des structures des droits d'accises sur l'alcool et les boissons alcooliques'.

‡LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ‡

vergunningen het precies gaat (zijnde de vergunning '(tijdelijk) gecertificeerde afzender' en '(tijdelijk) gecertificeerde geadresseerde') » ;

- l'article 50 de l'avant-projet (article 18/1, §§ 3 à 6, en projet, de la loi du 7 janvier 1998) poursuit la transposition partielle de l'article 27, paragraphe 2, de la directive 92/83/CEE « met name de optionele vrijstellingen zoals opgenomen in artikel 27, 2, a) tot en met d), van Richtlijn 92/83/EEG van de Raad van 19 oktober 1992 betreffende de harmonisatie van de structuur van de accijns op alcohol en alcoholhoudende dranken. De lidstaten kunnen vrij de voorwaarden bepalen voor de juiste en eenvoudige toepassing van deze vrijstellingen en ter voorkoming van fraude, ontwijking of misbruik » ;
- l'article 51 de l'avant-projet poursuit la transposition partielle de l'article 24, paragraphe 1, de la directive 92/83/CEE, combiné avec le vingt-sixième considérant de ladite directive).

En ce qui concerne l'article 53, le délégué a déclaré : « Het gaat hier om het uitbreiden van het toepassingsgebied van artikel 22 van wet van 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen ingevolge de omzetting van Richtlijn 2020/262 van de Raad van 19 december 2019 houdende een algemene regeling inzake accijns. In dit artikel wordt nu ook verwezen naar de nieuwe vergunningen 'gecertificeerde afzender' en 'gecertificeerde geadresseerde' die vanaf 13 februari 2023 moeten worden gebruikt in het kader van overbrengingen van reeds van tot verbruik uitgeslagen accijnsgoederen binnen de EU die voor commerciële doeleinden worden geleverd ».

Les autres dispositions (articles 50 (article 18/1, § 2, en projet, de la loi du 7 janvier 1998) et 52 de l'avant-projet) sont de simples dispositions de droit interne. En ce qui concerne l'article 52, le délégué a précisé : « Het gaat hier niet om de omzetting van bepalingen van Europees recht. Het is een nationale bepaling die ertoe strekt de operatoren te identificeren die handel drijven in alcohol en alcoholhoudende dranken waarop de accijnzen reeds werden betaald ».

Il y a lieu d'insérer dans les chapitres 4 et 5 du titre 3 un nouvel article introductif précisant que le chapitre transpose partiellement la directive 92/83/CEE du Conseil du 19 octobre 1992 'concernant l'harmonisation des structures des droits d'accises sur l'alcool et les boissons alcooliques' et la directive (UE) 2020/1151 du Conseil du 29 juillet 2020 'modifiant la directive 92/83/CEE concernant l'harmonisation des structures des droits d'accises sur l'alcool et les boissons alcooliques'.

19.2. Pour ce qui est des dispositions qui ne concernent pas la transposition de dispositions obligatoires de droit européen (à savoir les articles 50 (article 18/1, §§ 2 à 6, en projet), 51 et 52 de l'avant-projet), il a été demandé au délégué si les obligations d'autorisation visées ne vont pas au-delà de ce qui est nécessaire au regard de la libre circulation des biens et des services. Le délégué a répondu à cette question en ces termes :

> « De bepalingen van artikel 18/1, § 2 tot en met 6 moeten dus worden gezien in het kader van de optionele vrijstellingen zoals opgenomen in artikel 27,2, a) tot en met d), van Richtlijn 92/83/EEG van de Raad van 19 oktober 1992 betreffende de harmonisatie van de structuur van de accijns op alcohol en alcoholhoudende dranken waarbij de lidstaten vrij de voorwaarden kunnen bepalen voor de juiste en eenvoudige toepassing van deze vrijstellingen en ter voorkoming van fraude, ontwijking of misbruik. België heeft dus van deze optie gebruik gemaakt. De bepalingen van artikel 51 en 52 hebben betrekking op

#LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ#

nationale vergunningen die noodzakelijk zijn om de betrokken operatoren te identificeren in het kader van de toezichts- en controlebevoegdheden van onze administratie ».

Les dispositions en projet imposent une obligation d'autorisation aux acteurs du marché concernés et il ne s'agit pas d'une simple mention permettant d'identifier lesdits acteurs du marché. L'exposé des motifs devra dès lors préciser de manière plus détaillée pourquoi l'instauration d'une telle restriction plutôt radicale de la libre circulation des biens et des services ne va pas au-delà de ce qui est nécessaire pour empêcher la fraude, l'évasion ou les abus.

19.3. Le délégué a déclaré que les obligations d'autorisation visées figurent d'ores et déjà dans les chapitres 3 et 4 de l'arrêté ministériel du 30 octobre 2009 'relatif au régime d'accise de l'alcool éthylique et aux dispositions applicables en matière d'exonération pour l'alcool éthylique et les boissons alcoolisées' et que « de voorwaarden [zullen] worden opgenomen in een nieuw rechtskader, hetzij onder de vorm van de wet, hetzij onder de vorm van een (nieuw) koninklijk besluit (…) ».

On peut se rallier à cette intention [15].

20. Le délégué a convenu qu'il vaudrait mieux prévoir une date d'entrée en vigueur des articles 50 (article 18/1, § 1er, en projet, de la loi du 7 janvier 1998) et 53 de la loi dont l'adoption est envisagée, à savoir le 13 février 2023 [16].

Article 54

21. En ce qui concerne l'article 54 de l'avant-projet, il y aurait lieu d'insérer un nouvel article introductif mentionnant que le chapitre 1er du titre 4 transpose partiellement la directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 'relative au système commun de taxe sur la valeur ajoutée'.

Article 57

22. À propos de l'article 57 de l'avant-projet, qui modifie l'article 1er*quater* de l'arrêté royal n° 20 du 20 juillet 1970 'fixant les taux de la taxe sur la valeur ajoutée et déterminant la répartition des biens et des services selon ces taux', le Conseil d'État renvoie aux observations qu'il a formulées dans l'avis 68.243/1-2-3-4 du 10 novembre 2020 en ce qui concerne la compatibilité avec le droit européen du taux réduit de TVA pour la démolition d'un bâtiment et la

[15] Voir également, à cet égard, l'avis C.E. 52.856/3 du 14 mars 2013 sur un projet devenu l'arrêté ministériel du 22 août 2013 'relatif aux mesures de contrôle à appliquer aux carburants liquides détenus, vendus ou utilisés pour l'alimentation des moteurs à explosion ou des moteurs à combustion', observation 3.2.3.

[16] En ce qui concerne l'article 53 de l'avant-projet, afin d'aligner cette disposition sur l'entrée en vigueur de l'article 21 du projet de loi 'modifiant la loi du 22 décembre 2009 relative au régime général d'accise', adopté le 6 octobre 2022 par la Chambre des représentants (*Doc. parl.*, Chambre, 2021-22, nos 55-2862/004 et 55-2862/005 ; voir l'article 38 de ce projet de loi).

‡LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ‡

reconstruction conjointe d'un bâtiment d'habitation en vue de la fourniture de logements dans le cadre de la politique sociale [17].

Chapitre 4 du titre 4

23. La disposition d'entrée en vigueur doit être numérotée article 61, et non article 62 (dans le texte français) ou article 60 (dans le texte néerlandais).

DE GRIFFIER - LE GREFFIER DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Astrid TRUYENS Jeroen VAN NIEUWENHOVE

[17] Avis C.E. 68.243/1-2-3-4 du 10 novembre 2020 sur un avant-projet devenu la loi-programme du 20 décembre 2020, *Doc. parl.*, Chambre, 2020-21, n° 55-1662/001, pp. 133-138 (observations 2.1 à 2.3).

‡LW-AHLWJABAF-HCCDGUQ‡